

S3-KARTLÄGGNING REGIONER, KLUSTER, NÄTVERK MM SAMMANFATTNING AV RESULTAT OCH METOD

2022-10-21

S3-KARTLÄGGNING REGIONER, KLUSTER, NÄTVERK MM

Sammanfattning av resultat och metod

Uppdragsnamn WSP	Kartläggning kluster och regioner
Uppdragsnummer	10344125
Författare	Maria Lindqvist
Datum	2022-10-21

Denna rapport är framtagen på uppdrag av Region Västernorrland och delfinansierad av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) genom Förstudie - utveckla kapacitet för smart specialisering. Förstudien har genomförts i Västernorrland under 2022 för att ta fram kompletterande kunskapsunderlag, höja kunskapen och bilden av vilka regionala satsningar och investeringar som behövs för att realisera god styrning och kapacitet för utveckling av färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap.

KUND

Region Västernorrland

KONSULT

WSP

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Region Västernorrland

Malin Vedin
malin.vedin@rvn.se, 070-625 78 56
Hemsida: <https://www.rvn.se/Utveckling/>
E-postadress: regionalutveckling@rvn.se

WSP

Maria Lindqvist
Maria.lindqvist@wsp.com, 0790-66 19 19

INNEHÅLL

1	Uppdraget	4
2	Genomförande	4
2.1	Organisation och utgångspunkter	4
2.2	Utformning av excelfil med tips på kontakter	5
2.3	Genomgång av nationella excel-filer	6
2.4	Registrering på S3-plattformen	6
3	Resultat	6
4	Avslutande reflektioner	8
	Bilaga 1: Exempel på sökresultat ECCP	9
	Bilaga 2: Masterlista (redovisas separat)	

1 UPPDRAGET

Inom ramavtal med Region Västernorrland avseende köp av Konsulttjänster för Hållbar Samhällsutveckling ombads WSP Advisory i juni 2022 att inkomma förslag på genomförande av en kartläggning av bl.a. kluster och regioner i och utanför Sverige med koppling till länets innovationsstrategi för smart specialisering (S3).

Uppdraget bestod av tre delar

1. En kartläggning av relevanta nätverk, kluster och regioner i och utanför Sverige, internationellt primärt EU, utifrån Västernorrlands innovationsstrategi för smart specialisering och strategins prioriteringar. Syftet var att identifiera regioner, grupperingar, samarbeten, kluster och klusterliknande initiativ som kan utgöra intressanta partners för samverkan inom respektive styrke- och utvecklingsområde i S3.
2. Registrera Västernorrlands styrkeområden på inom EU relevanta plattformar för att öka synligheten, t.ex. S3-plattformen.
3. Tillsammans med kontaktperson och arbetsgrupp hos Region Västernorrland presentera resultatet av arbetet som en kunskapshöjande insats till intressenter och aktörer i innovationsstödsystemet.

Uppdraget inleddes med ett startmöte den 9 september 2022 och slutredovisades den 14 oktober 2022. En extern presentation av resultatet kommer att genomföras under hösten 2022.

2 GENOMFÖRANDE

2.1 ORGANISATION OCH UTGÅNGSPUNKTER

Eftersom tiden för genomförandet var knapp bildade WSP Advisory ett projektteam bestående av följande personer

- Maria Lindqvist, uppdragsledare och senior konsult
- Carl Arvid Dahlöf, senior konsult
- Mo Sarraf, senior konsult
- Caspar Hanes, konsult
- Karin Kronlid, praktikant

Uppdraget har genomförts i nära dialog med uppdragsgivarens arbetsgrupp, i form av regelbundna möte, där projektets upplägg och resultat diskuterats och presenterats:

- 9 september startmöte
- 19 september avstämningsmöte
- 3 oktober avstämningsmöte
- 11 oktober intern presentation Region Västernorrland

En avslutande presentation för externa aktörer kommer att ske efter uppdragets avslut.

Arbetet har utgått från de nio prioriterade områden som återfinns i Västernorrlands strategi för smart specialisering, fördelade på fem styrkeområden (fyra tematiska och ett horisontellt) och fyra utvecklingsområden.

Styrkeområden

- Skoglig bioekonomi
- Avancerad specialtillverkning inom metall-, maskin- och fordonstillverkning
- GovTech
- Förnybar energi - kraftförsörjning, sol-, vind-, vatten- och bioenergi
- Utveckling och styrning av komplexa produktions- och verksamhetssystem

Utvecklingsområden:

- Autonom mobilitet
- FoodTech
- Kris och räddning
- Smart caring - omvårdnad, trygghet och säkerhet

Genomförandet av uppdraget har bestått i följande insatser:

2.2 UTFORMNING AV EXCELFIL MED TIPS PÅ KONTAKTER

Fokus i uppdraget har legat på att med utgångspunkt i olika underlag identifiera ett antal kluster, nätverk, megakluster, innovationshubbar och liknande inom relevanta områden. Källor som utnyttjats har främst utgjorts av följande:

- S3-plattformen i Sevilla (EU:s Joint Research Center inom smart specialisering)
- ECCP (European Cluster Collaboration Platform)
- Svenska regionala strategier för smart specialisering
- WSP Advisories tidigare erfarenheter från svenska regioner

En metodologisk utmaning har varit att få träffar på sökningar på vissa prioriteringar (t.ex. Kris och räddning, Foodtech, Govtech och Utveckling och styrning av komplexa produktions- och verksamhetssystem), som skär över flera sektorer. I andra fall har sökningarna genererat ett ohanterligt stort antal träffar (t.ex. bioekonomi, tillverkning och mobilitet). Uppdraget har därför innehållit ett moment av kreativt sökande och subjektivt urval. Inom vissa områden, som t.ex. Govtech och Smart caring, har resultaten blivit bättre vid sökningar på EU:s S3-prioriteringar än på t.ex. forskningsområde eller branschtillhörighet.

Sedan dubletter sorterats bort identifierades 286 olika organisationer (kluster, nätverk, innovationshubbar, branschorganisationer, metakluster mm) inom Västernorrlands prioriterade områden. Listan gör inte anspråk på att vara komplett, men innehåller ett omfattande material att gå vidare med. Ett femtiotal träffar har bedömts vara av mindre relevans, men har ändå tagits med i form av en länk till hemsida eller plattformen ECCP.

Resultatet presenteras i [Excelverktyg kluster S3 Västernorrland](#), som är en sökbar excelfil. Se exempel på utformning och innehåll i excelfilens "masterlista", separat bilaga 2. Verkttyget innehåller bland annat följande information:

- koppling till Västernorrlands styrke- och utvecklingsområden (upp till tre prioriteringar för vissa aktörer)
- land och region
- namn på organisationen/initiativ
- typ av organisation
- kort beskrivning (av de mer relevanta aktörerna)
- kontaktuppgifter
- länk till ECCP och/eller hemsida för mer information
- i många fall finns även exempel på medverkande aktörer (enskilda företag, forskningsinstitut, kluster, science parks, universitet, mfl)

Frågan om mognadsgrad har varit svår att besvara och WSP har därför använt sig av olika indikatorer, t.ex. etableringsår, antal medlemmar, certifiering på klusterplattformen ECCP (t.ex. guld eller silver) eller andra utmärkelser från EU (t.ex. EDIH eller Seal of excellence).

Utöver "masterlistan" med samtliga identifierade organisationer finns även en uppdelning i flikar för respektive styrke- eller utvecklingsområde. I varje flik återfinns vissa länkar till aktörer som identifierats men bedömts vara av mindre relevans och därför inte beskrivits närmare.

2.3 GENOMGÅNG AV NATIONELLA EXCEL-FILER

I underlaget till uppdraget lämnades en excel-fil med sammanställning av bl.a. regionala prioriteringar och nationella program med viss överlappning med strategin för smart specialisering. Vid genomgång av de regionala strategier för smart specialisering som enligt excel-filen innehöll överlappningar med prioriterade styrke- och utvecklingsområden i Västernorrland konstaterades att det var svårt att med utgångspunkt i dessa strategier identifiera relevanta aktörer (kluster, nätverk eller liknande) att kontakta för samverkan med aktörer i Västernorrland. Endast i undantagsfall, t.ex. i Värmland, pekades enskilda organisationer ut som ansvariga för en viss prioritering. En förklaring till detta kan vara att många regioner i strategin undvikit att peka ut enskilda aktörer, för att istället göra detta i samband med utveckling och förankring av regionala handling- eller färdplaner inom prioriterade områden.

Några nationella initiativ av övergripande karaktär kan vara av relevans för aktörer inom vissa prioriterade områden, t.ex. för att ansöka om finansiering, medlemskap eller för att få tips om medverkande aktörer som kan vara aktuella att kontakta i senare skede. Ett urval bland dessa har lagts in i excel-filen, bland annat från Strategiska Innovationsprogram (SIP), Industrikivet, Europeiska digitala innovationshubbar (EDIH) och de digitala innovationshubbar som inte uppnått EDIH-status men fått s.k. Seal of Excellence för medverkan i Europiska sammanhang (men utan EU-finansiering).

2.4 REGISTRERING PÅ S3-PLATTFORMEN

En punkt i uppdraget handlade om att bistå Region Västernorrland i marknadsföring av prioriterade styrke- och utvecklingsområden genom registrering på relevanta plattformar. Den plattform som bedömdes som mest relevant för regioner att registrera sina prioriteringar inom smart specialisering på är den s.k. S3-plattformen i Sevilla¹. Där finns verktyget Eye@RIS3 för sökning på regioner och prioriterade styrkeområden. Vid tidpunkten för detta uppdrag hade ännu inga svenska regioner registrerat sig på plattformen för den nya regionalfondsperioden 2021-2027.

På uppdrag av Region Västernorrland har WSP Advisory inom uppdraget registrerat de fem styrkeområdena och de fyra utvecklingsområdena i strategin för smart specialisering. Över tid kan denna registrering behöva förfinas ytterligare, för att på bästa sätt motsvara regionala aktiviteter inom respektive område avseende övergripande inriktning, forskningsinriktning och kopplingar till EUs prioriterade områden.

3 RESULTAT

Antalet identifierade organisationer i excel-matrisen varierar mycket mellan de olika styrke- och utvecklingsområdena, men de 286 organisationerna som identifierats fördelar sig enligt följande (där vissa organisationer återkommer under flera prioriteringar):

- Skoglig bioekonomi 18
- Avancerad specialtillverkning inom metall-, maskin- och fordonstillverkning 51
- GovTech 43
- Förnybar energi - kraftförsörjning, sol-, vind-, vatten- och bioenergi 19
- Utveckling och styrning av komplexa produktions- och verksamhetssystem 24
- Autonom mobilitet 45
- FoodTech 63
- Kris och räddning 13
- Smart caring - omvårdnad, trygghet och säkerhet 39

I en genomgång av regioner med minst tre överlappande prioriteringar med Västernorrland har följande regioner identifierats som mer relevanta för fortsatta jämförelser:

¹ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/about-us>

Grekland

- Attica: Kris och räddning, FoodTech, Smart caring, GovTech, Autonom mobilitet och Avancerad specialtillverkning

Danmark

- Centrala Jylland: FoodTech, Autonom mobilitet, Kris och räddning och Avancerad specialtillverkning

Italien

- Emilia Romagna: Smart caring, GovTech, Avancerad specialtillverkning och Förnybar energi
- Lombardiet: Avancerad specialtillverkning, Förnybar energi, Skoglig bioekonomi, Smart caring och Foodtech
- Piemont: Smart caring, Förnybar energi, GovTech, Avancerad specialtillverkning (2 organisationer) och FoodTech

Spanien

- Galicien: FoodTech, Avancerad specialtillverkning och Smart caring
- Katalonien: Avancerad specialtillverkning, Smart caring, GovTech och Skoglig bioekonomi
- Castil and Leon: Kris och räddning, Skoglig bioekonomi, Foodtech, Utveckling och styrning, Avancerad specialtillverkning (2 organisationer) och Autonom mobilitet
- Madrid: GovTech, Avancerad specialtillverkning och Smart caring

Frankrike

- Auvergne Rhone Alpes: Avancerad specialtillverkning, Smart caring, Autonom mobilitet och Förnybar energi

Finland

- Norra och Östra: Kris och räddning, Skoglig bioekonomi (3 organisationer), FoodTech (2 organisationer), Smart caring och Autonom mobilitet
- Västra: Avancerad specialtillverkning, Förnybar energi och Autonom mobilitet

Nederländerna

- Nordbrabant: FoodTech, Autonom Mobilitet, GovTech, Avancerad specialtillverkning och Smart caring

Rumänien

- Nordvästra: FoodTech, GovTech och Förnybar energi
- Bukarest lfov: GovTech (2 organisationer), Förnybar energi, (2 organisationer) och Smart caring

Litauen

- Sostines: Smart Caring, FoodTech (2 organisationer), samt Utveckling och styrning

Österrike

- Upper Austria: Utveckling och styrning, GovTech och Förnybar energi
- Styria: FoodTech, Smart caring, Autonom mobilitet och Skoglig bioekonomi

I Sverige har vi identifierat följande regioner med relevanta samarbetsområden:

- Stockholm och Mälardalen: Avancerad specialtillverkning, Autonom mobilitet, samt Utveckling och styrning,
- Skåne och Sydsverige: FoodTech, Utveckling och styrning, Skoglig bioekonomi, FoodTech och Förnybar energi
- Värmland: Skoglig bioekonomi (Paper province) och Smart caring (Digital Well/Compare)

- Västra Götaland och Västsverige: GovTech, FoodTech, Avancerad specialtillverkning, Smart caring och Förnybar energi

4 AVSLUTANDE REFLEKTIONER

Detta har varit ett tidkrävande uppdrag som genomförts under en begränsad tid, vilket ställt krav på medverkan från flera personer. Det hade av kostnadsskäl varit svårt att göra enbart med stöd av konsulter, varför möjligheten att dra nytta av WSP Advisories praktikant för delar av uppdraget varit värdefull.

WSPs ursprungliga förslag att identifiera kluster och nätverk genom intervjuer med nyckelpersoner vid internationella plattformar och i ett urval av hubbar och klusterorganisationer inom relevanta områden prioriterades ned i samband med det inledande startmötet. En sådan insats kan dock även fortsättningsvis vara aktuell för att få fram ett kvalitetssäkrat urval av kluster, nätverk och regioner inom Västernorrlands styrke- och utmaningsområden, men har inte varit möjligt att inrymma i detta uppdrag.

Det finns även skäl att reflektera över vilka typer av samarbeten som är mest relevanta inför framtiden. Handlar det om att identifiera aktörer med liknande inriktning som aktörerna i Västernorrland, för att gemensamt bygga kunskap, skapa erfarenhetsutbyte och kritisk massa? Eller handlar det om att identifiera kompletterande aktörer och kompetenser, exempelvis för att bygga starkare värdekedjor gemensamt? Det senare ställer krav på att aktörerna i Västernorrland tydligt definierar vilka typer av kompetenser som efterfrågas.

En annan fråga som diskuterades under uppdragets genomförande var möjligheten att hitta relevanta regioner för samverkan. I Sverige finns en sammanställning av alla regioners prioriterade områden inom smart specialisering, vilket kan utgöra en startpunkt. Däremot konstaterades under uppdraget att det var svårt att ur de regionala strategierna för smart specialisering identifiera lämpliga kontaktpunkter inom respektive område. Däremot kan en kontakt med representanter för regionalt utvecklingsansvariga inom relevanta regioner – baserat på ekonomiska/geografiska förutsättningar och prioriterade inriktningar – vara en startpunkt för fördjupade kontakter. Många regionala företrädare har kännedom om intressanta internationella kontaktmöjligheter, som ett resultat av medverkan i europeiska projekt (Horizont, S3-plattformens tematiska plattformar, Vanguard-initiativ, digitala innovationshubbar, mm)

För att identifiera möjliga samverkansregioner i övriga Europa kan denna rapportens sammanställningen av regioner med överlappande specialiseringar vara en startpunkt. Däremot bör även den fördjupas med kompletterande information om regionernas geografiska och ekonomiska förutsättningar.

För marknadsföring av Västernorrlands prioriterade områden rekommenderas en komplettering av informationen på S3-plattformen. Vi föreslår även registrering av befintliga aktörer på ECCP (European Cluster Collaboration Platform)², som etablerats just med syftet att underlätta partnersökning i andra regioner. Registreringen görs dock av berörd organisation (t.ex. kluster, forskningsorganisation, metakluster eller liknande), som även måste uppfylla vissa krav (t.ex. avseende koordineringsresurser och antal medlemsorganisationer). Det finns även ett antal branschspecifika samverkansstrukturer som kan vara av intresse att kontakta. Många av dessa finns registrerade på ECCP.

Avslutningsvis kan vi konstatera att det inte varit helt oproblematiskt att göra sökningar i befintliga databaser. Många aktörer väljer att lägga in ett stort antal branscher, forskningsområden och kopplingar till S3-prioriteringar, vilket gör sökresultaten oprecisa och breda. I andra fall har det varit svårt att göra sökningar p.g.a. att prioriteringsområdena innehållit många begrepp, som vart och ett resulterat i många träffar. Detta har ställt krav på kreativitet i tillämpning av sökkriterier och varit ett av de främsta skälen till att WSP ur ett subjektivt perspektiv definierat vissa träffar i sökningarna som mindre relevanta. Se exempel i bilaga 1.

² <https://clustercollaboration.eu/>

BILAGA 1: EXEMPEL PÅ SÖKRESULTAT ECCP

FoodTech

- Sökning ECCP (Foodtech) 1 kluster
- Sökning ECCS (Food technolog) 1 megakluster
- Sökning ECCP (Food och S3 priority Sustainable innovation: Sustainable Agriculture) 30 träffar

GovTech

- Sökning ECCP (GovTech) 2 träffar – båda avser Bron Innovation i Västernorrland
- Sökning ECCP (Public administration) 3 träffar
- Sökning ECCP (Cyber security eller twin cities och Public administration) 5 träffar (inklusive de 3 ovan)
- Sökning ECCP (S3 priority Digital transformation: Government) 20 träffar

Smart caring

- Sökning ECCP (Smart eller digital care) 4 träffar
- Sökning ECCP (Care och S3 priority: Digital transformation - e-health) 18 träffar

Avancerad specialtillverkning

- Sökning ECCP ("advanced manufacturing") 4 kluster
- Sökning ECCP (advanced manufacturing och S3 priority KETs Advanced manufacturing systems) 61 kluster
- Sökning ECCP (additive manufacturing) 525 kluster

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Region
Västernorrland

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 55 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

